

УДК 346.26:355.1-057.36-057.75(477)

DOI: <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2026-52-2-122-133>

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВЕТЕРАНСЬКОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Загоруй Л.М.

LEGAL REGIME OF VETERAN ENTREPRENEURSHIP

Zagoruy L. M.

У статті досліджується питання правового режиму ветеранського підприємництва, що формується на перетині норм адміністративного, соціального, підприємницького, фінансового та податкового права. Такий підхід потребує нормативного закріплення, уніфікації механізмів державної підтримки, визначення спеціального правового статусу – суб'єкти ветеранського підприємництва. Ветеран-підприємець є загальним суб'єктом господарювання з додатковим публічно-правовим статусом, що зумовлює особливості правового режиму інституту ветеранського підприємництва.

Доводиться, що правовий режим – це сукупність нормативно-правових засад, які забезпечують статус, права, обов'язки та особливості умов підтримки суб'єктів ветеранського підприємництва. Проаналізовано правовий режим ветеранського підприємництва в Україні та виокремлено його ключові характеристики, як-то: персоніфікація, компенсаторність, наявність спеціальних заходів державної підтримки, приватно-правовий та публічно-правовий характер правовідносин, підвищені позитивні обов'язки держави та міжгалузевий характер.

Стверджується, що правова природа ветеранського підприємництва зумовлює підвищені позитивні обов'язки держави, які виходять за межі загального зобов'язання не втручатися у свободу підприємницької діяльності та передбачають активні дії з боку держави, спрямовані на забезпечення реалізації можливостей здійснення такої діяльності. З урахуванням цього державне втручання у ветеранське підприємництво визнається цільовим, легітимним, оскільки ґрунтується на виконанні соціальних функцій держави.

Акцентується увага на необхідності активізації ролі суду в питаннях захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав і законних інтересів суб'єктів ветеранського підприємництва та посилення їхніх процесуальних гарантій, а також з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Ключові слова: *ветеранське підприємництво, соціальний захист, судовий захист, ветерани війни, правовий режим, державна підтримка, правовий статус.*

Постановка проблеми. Тривала повномасштабна війна рф проти України призвела до безпрецедентного зростання кількості людей, які отримали статус ветеран війни. Своєю чергою це поставило на порядок денний питання їхньої соціальної, економічної та професійної адаптації до цивільного життя. Відразу зазначимо, що

правове регулювання цієї сфери суспільних відносин залишається неповним, а механізми державної підтримки – залежними від підзаконних нормативних актів.

Необхідність законодавчого закріплення інституту ветеранського підприємництва свідчить про об'єктивність процесу формування нового правового явища, в якому акумульовані економічні та соціальні елементи, загальносоціальні та індивідуальні інтереси. Пам'ятаємо, що, цей інститут виник у період трансформацій у сфері регулювання підприємницької діяльності, і це додатково ускладнює його теоретичне осмислення, але не зменшує актуальності теми.

Запровадження інституту ветеранського підприємництва водночас актуалізувало теоретичні та практичні питання, пов'язані із характеристикою його правового режиму, місця та ролі в системі права. Дослідження вказаного питання спрямоване на обґрунтування автономності правового режиму ветеранського підприємництва, визначення меж дискреційних повноважень органів публічної влади при наданні державної підтримки в цій сфері, що має, на наш погляд, ключове значення для забезпечення ефективності судового захисту, у тому числі й формування критеріїв правомірності адміністративних рішень щодо надання грантів для розвитку підприємницької діяльності з дотриманням принципу пропорційності та формальної рівності.

Відсутність усталеної судової практики щодо застосування законодавства про ветеранське підприємництво обумовлює підвищену роль суду у формуванні стандартів правового захисту, що також підтверджує актуальність дослідження. Це важливо, оскільки судова практика, заснована на принципі верховенства права, пропорційності

та недискримінації, здатна забезпечувати баланс між дискрецією органів влади та ефективним захистом ветеранського підприємництва.

Стан дослідження. Враховуючи актуальність теми, теоретичні та практичні питання щодо ветеранського підприємництва досліджували Н. О. Шумаков, А. С. Колісник, О. В. Шаповалова, В. І. Шевердіна, В. П. Кохан, Я. В. Петруненко, Д. Л. Злобін, М. В. Бугера, А. І. Омельченко, Т. І. Захаріна, Р. А. Осадчук, І. А. Селіванов, І. С. Похиленко, В. В. Якутів та інші.

Авторами проаналізовані питання про правову основу соціального забезпечення ветеранського підприємництва, ідентичність ветеранів-підприємців, досвід зарубіжних країн та України щодо ветеранського підприємництва, про соціальне підприємництво як інструмент економічної реінтеграції ветеранів, сутність та особливості ветеранського підприємництва, правові аспекти державного фінансування та податкові стимули, що впливають на ініціативи ветеранів, сучасний стан правового забезпечення про ветеранське підприємництво, засади соціальної реінтеграції ветеранів у закладах вищої освіти.

Водночас, привертає увагу й те, що практично відсутній аналіз галузевої приналежності ветеранського підприємництва, його правового режиму, тобто правової кваліфікації як міжгалузевого інституту, який перебуває на перетині свободи підприємницької діяльності та прав на соціальний захист. Аналіз наукових джерел засвідчує, що це питання ще не отримало комплексного теоретичного осмислення, хоча, на нашу думку, це важливо для визначення меж державної підтримки ветеранського підприємництва, можливих особливостей

його захисту та формування єдиної правозастосовної практики.

Враховуючи зазначене метою статті є дослідження питання щодо правового режиму ветеранського підприємництва та ролі суду у забезпеченні державної підтримки у цій ділянці суспільних відносин.

Вклад основного матеріалу. Поняття «ветеранське підприємництво» тривалий час не мало законодавчого закріплення, залишалось доктринальним з різними підходами до тлумачення поняття, цілей його створення, переліку суб'єктів, які мають право створювати таке підприємство [1, 2, 3]. В українській науці сформовано кілька напрямів досліджень у цьому ракурсі. Так, деякі автори розглядають ветеранське підприємництво як особливий вид економічної активності, спрямований на соціальну реінтеграцію ветеранів у цивільне життя, тобто як інструмент реінтеграції [4], або як чинник стабілізації економічної системи України [5]. Досліджуються правові аспекти державної підтримки підприємницьких ініціатив ветеранів війни з акцентом на фінансово-правові інструменти такої підтримки [6]. З-поміж наукових досліджень механізму державної підтримки у сфері професійної адаптації та підприємництва, ветеранське підприємництво розглядається як елемент системи соціального захисту ветеранів війни [7, с. 56-63].

В господарському законодавстві існує легальне поняття «підприємництво» – це господарська діяльність, що здійснюється з метою одержання прибутку (абзац другий частини першої статті 2 Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» (далі – Закон № 4196)) [8]. Таким чином, в широкому

розумінні мета підприємництва – отримання прибутку, є однією із характерних ознак такої господарської діяльності. Це слугує орієнтиром для праворозуміння зазначеного виду діяльності, який має конституційну основу (стаття 42 – гарантія свободи підприємницької діяльності, стаття 13 – рівність суб'єктів права власності, стаття 24 – принцип рівності громадян перед законом) [9].

У сучасних умовах простежується тенденція до нормативного оформлення поняття «ветеранське підприємництво». Зокрема, у Законі України № 4563-IX «Про ветеранське підприємництво» (далі – Закон № 4563) (набрав чинність 26 лютого 2026 року) ветеранське підприємництво визначається як самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність або незалежна професійна діяльність, що здійснюється суб'єктами ветеранського підприємництва, які відповідають критеріям, визначеним статтею 2 цього Закону, з метою досягнення економічних і соціальних результатів, у тому числі й одержання прибутку [10]. Якщо порівняти «ветеранське підприємництво» з поняттям «підприємництво», то в Законі № 4563 присутній широкий підхід (викликає зауваження фахівців) і тільки вказівка на мету здійснення такої діяльності, корелюється з поняттям «підприємництво», сформульованим в частині 2 статті 3 уже не чинного ГК України, але відрізняється від офіційного терміна «підприємництво», визначеного Законом № 4196, де одержання прибутку – єдина мета цієї діяльності. На підставі зазначеного простежується соціально-компенсаційна мета правового регулювання ветеранського підприємництва, а не тільки отримання прибутку.

Отже, в правовій конструкції поняття «ветеранське підприємництво» присутні, по-перше, два види діяльності – господарська та незалежна професійна. Варто зауважити, що включення до змісту цього поняття незалежної професійної діяльності не всіма науковцями сприймається однозначно, оскільки вони вважають, що такий підхід суперечить Податковому кодексу України, в якому використовується таке поняття як «самозайнята особа», яким охоплюється широкий перелік суб'єктів незалежної професійної діяльності (наприклад, приватні нотаріуси, приватні виконавці, лікарі, адвокати, арбітражні керуючі та інші). З урахуванням зазначеного, поняття «ветеранське підприємництво», як вважають деякі дослідники, не може поглинати поняття «суб'єкти незалежної професійної діяльності» [11, с. 61]. І це слушне зауваження.

По-друге, ветеранське підприємництво здійснюється виключно суб'єктами ветеранського підприємництва, статус яких набувається відповідними особами строком на п'ять років, тобто автоматично його не можна отримати, оскільки законом передбачено спеціальний порядок набуття – шляхом обов'язкової державної реєстрації.

По-третє, в Законі № 4563 дотримано широкий підхід до мети створення ветеранського підприємництва, оскільки в пріоритеті залишається економічна та соціальна реінтеграція та/або отримання прибутку. Крім того Законом № 4563 пропонується урегулювати особливості здійснення підприємницької діяльності суб'єктами ветеранського підприємництва та механізми державної підтримки.

Вважаємо, що в широкому розумінні, Закон № 4563 розглядає ветеранське підприємництво як форму економічної та

соціальної самореалізації ветеранів, що потребує спеціальних правових, організаційних і фінансових гарантій з боку держави. Однак, зміст Закону № 4563 викликає певні зауваження науковців та практиків. В узагальненому форматі можна звернути увагу на наступне. До прикладу, присутній ризик декларативності положень закону, так як для його реалізації має бути сформована система економічних і соціальних стимулів для допомог. Про це зазначається у Концепції Державної цільової програми з підтримки ветеранського підприємництва на 2026-2028 роки (далі - Концепція) [12]. До того ж закон передбачає спеціальні пільги, пріоритетну підтримку, певні фінансові переваги. У зв'язку з цим може виникати питання щодо співвідношення економічної конкуренції та функцій соціальної держави.

Доцільно зазначити, що для реалізації підтримки ветеранського підприємництва Закон № 4563 гарантує такі види підтримок як:

- фінансова (надання грантів, кредитів, поворотної та безповоротної фінансової допомоги, компенсація відсоткових ставок за кредитами та лізинговими платіжками тощо, виділення не менше ніж 10 відсотків бюджету програм підтримки підприємництва на поточний рік);
- майнова – право на отримання в оренду державного та комунального майна без проведення аукціону, що не міститься в Переліку першого типу, для здійснення підприємницької діяльності;
- інформаційна та консультаційна підтримка – організація навчальних програм, тренінгів;
- створення Єдиного державного веб-порталу у сфері розвитку та функціонування ветеранського підприємництва;

- просвітницька – стаття 17 Закону № 4563 [10].

Утім, значна частина цих механізмів підтримки має визначатися підзаконними нормативними актами та залежить від різних рівнів бюджетного фінансування, тобто складність закладена саме в деталях реалізації державних гарантій. Припускаємо, що це може створювати адміністративні перешкоди, корупційні схеми, нерівність доступу та, як наслідок, судові спори. Зауважимо, що Концепція прямо визнає необхідність нових організаційних механізмів, моніторинг ефективності, координації між органами влади та створення цифрових систем [12]. На наш погляд це означає, що правовий інститут створено швидше, ніж інституційну систему його реалізації.

Попередньо висновимо, незважаючи на прогресивний характер Закону України «Про ветеранське підприємництво», у науковій та правозастосовній практиці висловлено чимало зауважень щодо його змісту, але в цілому, він має практичну значущість для формування правової доктрини та судової практики, встановлює спеціальний режим економічної підтримки ветеранського підприємництва на основі спеціального статусу - суб'єкт ветеранського підприємництва.

З прийняттям Закону № 4563 в Україні започатковано новий правовий інститут – *ветеранське підприємництво як логічне поєднання у сфері господарювання підприємництва та соціальної підтримки ветеранів війни з одночасною реінтеграцією цих осіб у цивільне життя* (курсив наш – Л.З.). Утім, правовий режим інституту ветеранського підприємництва (далі – правовий режим) ще перебуває на стадії формування. Об'єктивно його можна охарактеризувати як спеціальний правовий

режим ветеранського підприємництва, нормативну основу якого передовсім складає сукупність конституційних норм (наприклад, статті 42, 46 Конституції України), а також норм спеціального законодавства, як-то, законів України «Про ветеранське підприємництво», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про адміністративну процедуру», підзаконних актів, зокрема постанови Кабінету Міністрів України № 199 від 11.02.2026 «Про затвердження Порядку набуття, позбавлення, припинення та поновлення статусу суб'єкта ветеранського підприємництва», постанови Кабінету Міністрів України № 1766 від 29 грудня 2025 року «Про затвердження Порядку повернення фінансової державної підтримки у зв'язку з позбавленням або припиненням статусу суб'єкта ветеранського підприємництва» та інших нормативно-правових актів. До того ж, ділянка суспільних відносин пов'язаних з ветеранським підприємництвом, урегульовується шляхом поєднання норм щодо підприємницької діяльності (з урахуванням її особливостей) та норм соціального права.

Вважаємо, що ключовими характеристиками правового режиму ветеранського підприємництва, зокрема є:

- персоніфікований характер, оскільки має бути спеціальний статус – суб'єкт ветеранського підприємництва, який набувається на п'ять років, його можна позбутися, припинити та поновити у встановленому порядку та в межах визначеної адміністративної процедури, передбаченої Законом України «Про адміністративну процедуру» [13];

- компенсаторний характер правового регулювання, що полягає у створенні правових механізмів регулювання ветеранського підприємництва, наданні

додаткових гарантій реалізації економічних прав, запровадженні позитивних зобов'язань держави, щодо ветеранів війни. Варто наголосити, що правовий режим ветеранського підприємництва не порушує принцип рівності, а реалізує його матеріальний зміст, який полягає в забезпеченні реальних, а не лише формальних можливостей для користування правами, заборона дискримінації, створення рівних умов для самореалізації, справедливий розподіл благ та пропорційне обмеження прав, якщо це необхідно для громадських інтересів [14]. Цей підхід кореспондується з практикою Європейського суду з прав людини, який визнає допустимість диференційного правового регулювання для вразливих груп за умови наявності легітимної мети та пропорційного втручання;

- подвійна мета створення ветеранського підприємництва – соціальна реінтеграція та здійснення господарської або незалежної професійної діяльності;

- наявність спеціальних заходів державної підтримки як пільговий елемент правового режиму і, водночас, суспільної подяки ветеранам війни;

- приватно-правовий та публічно-правовий характер суспільних відносин. Так, ветеранське підприємництво ґрунтується на свободі підприємницької діяльності, рівності всіх суб'єктів господарювання тощо – це приватно-правовий елемент. Його специфіка виявляється в тому, що держава визнає ветеранів війни особливою соціально захищеною категорією, а підприємницька діяльність розглядається як інструмент реалізації соціальної та ветеранської політики, застосовуються спеціальні механізми державної підтримки (гранти, податкові стимули, пільгове кредитування тощо). З урахуванням цього ветеранське

підприємництво є так званою формою соціальної орієнтації господарської діяльності, відповідно, ключовою особливістю правової природи ветеранського підприємництва є наявність соціальної функції, яка проявляється у економічній реінтеграції ветеранів у цивільне життя, у зниженні ризиків соціальної маргіналізації, у реалізації права на гідний рівень життя, у відновленні соціально-економічних прав тощо. У цьому контексті ветеранське підприємництво наближається до соціального підприємництва, але не тотожне йому, оскільки суб'єктом є виключно спеціальна категорія осіб – ветерани війни, відповідно, соціальна мета створення вказаного підприємництва обумовлена правовим статусом особи, а не добровільно обраною моделлю підприємництва.

Публічно-правовий характер спричинений наявністю значної частини відносин, що виникають між суб'єктами ветеранського підприємництва та органами публічної влади;

- подвійна правова природа ветеранського підприємництва (ствердження має дискусійний характер) зумовлює підвищені позитивні обов'язки держави, тобто держава зобов'язана не лише проголосити права ветеранів війни, а й створити організаційно-правові умови для економічної реінтеграції, забезпечувати доступ до програм підтримки, гарантувати рівний доступ до ресурсів (гарантії мають бути фактичними, а не формальними) тощо.

Отже, державне втручання у ветеранське підприємництво є цільовим, легітимним, оскільки ґрунтується на виконанні соціальних функцій держави. Позитивні обов'язки держави у цій сфері виходять за межі загального зобов'язання не втручатися у свободу підприємницької діяльності та

передбачають активні дії, спрямовані на забезпечення реалізації можливостей здійснення такої діяльності;

- міжгалузевий характер, оскільки ветеранське підприємництво формується на перетині норм адміністративного, соціального, підприємницького, фінансового та податкового права. Це свідчить про становлення самостійного комплексного правового інституту, який потребує нормативного закріплення, уніфікації механізмів державної підтримки та визначення спеціального правового статусу – «суб'єкт ветеранського підприємництва», тобто ветеран-підприємець є загальним суб'єктом господарювання з додатковими елементами публічно-правового статусу, що зумовлює особливості правового режиму такого виду підприємництва.

Зазначене сприяє активізації ролі суду в питаннях захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав і законних інтересів суб'єктів ветеранського підприємництва, а також з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень. Оскільки інститут ветеранського підприємництва є відносно новим для українського законодавства, частина його змісту може формуватися саме через судову практику на тій підставі, що суди забезпечують реалізацію права ветеранів війни на підприємницьку діяльність, здійснюють контроль за законністю рішень органів публічної влади, мають право тлумачити норми спеціального законодавства, визначати межі застосування державної підтримки, формувати стандарти захисту прав ветеранів-підприємців. У цьому контексті судова практика здатна виконувати нормотворчу функцію, сприяючи конкретизації правового режиму

ветеранського підприємництва. Відповідно держава повинна забезпечити ефективні засоби судового захисту та враховувати практику Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ). До прикладу, у практиці ЄСПЛ підприємницька діяльність розглядається як складова права на мирне володіння майном, передбаченого статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод [15]. Судом також сформульовано принцип «належного урядування», згідно з яким державні органи повинні діяти послідовно, прозоро, передбачувано. У справі «Рисовський проти України» (заява № 29979/04) [15] ЄСПЛ у пункті 70 підкреслив важливість принципу «належного урядування» та зазначив, що цей принцип передбачає, що у разі, коли йдеться про питання загального інтересу, зокрема, якщо справа впливає на такі основоположні права людини, як майнові права, державні органи повинні діяти вчасно та в належний і якомога послідовніший спосіб [16]. Також зазначено, що на державні органи покладено обов'язок запровадити внутрішні процедури, які посилять прозорість і якість їхніх дій, мінімізують ризик помилок і сприятимуть юридичній визначеності у цивільних правовідносинах, які зачіпають майнові інтереси (пункт 70). ЄСПЛ у рішенні по справі зазначав, що ризик будь-якої помилки державного органу повинен покладатися на саму державу, а помилки не можуть виправлятися за рахунок осіб, яких вони стосуються – пункт 71 [16]. Вважаємо, такий підхід має важливе значення для відносин, пов'язаних із наданням державної підтримки ветеранському підприємництву.

На підставі зазначеного можна виокремити деякі функції суду у сфері ветеранського підприємництва, зокрема:

гарантійна – забезпечення права на доступ до програм державної підтримки, захист від свавільних рішень адміністративних органів; компенсаторна – компенсація недосконалості чинного законодавства шляхом застосування загальних принципів права; формування правових стандартів у сфері ветеранського підприємництва.

Аналіз законодавства та загальних підходів судової практики сприяє моделюванню декількох груп спорів, які можуть виникати у сфері ветеранського підприємництва. Наприклад, спори, пов'язані з отриманням державної підтримки (порушення процедур конкурсного відбору, відмова за формальними ознаками у наданні грантів або фінансової допомоги; відмова у включенні до державних програм підтримки тощо). Такі спори мають публічно-правовий характер і, відповідно, розглядаються у порядку адміністративного судочинства.

До окремої групи спорів можуть входити спори щодо захисту майнових прав суб'єктів ветеранського підприємництва, як-то: незаконне втручання органів влади у підприємницьку діяльність; обмеження права користування майном, порушення права власності тощо. Ці спори розглядаються у порядку цивільного або господарського судочинства залежно від суб'єктного складу спірних правовідносин.

Водночас можуть бути спори щодо реалізації соціальних гарантій ветеранів-підприємців (щодо компенсації виплат, пільг та соціальних гарантій, пов'язаних з підприємницькою діяльністю тощо), які входять у юрисдикцію адміністративного судочинства.

Враховуючи зазначене доцільно посилити процесуальні гарантії для суб'єктів ветеранського підприємництва. Запропонована класифікація можливих

судових справ не є вичерпною та не претендує на повноту характеристики й може бути предметом окремого дослідження. Утім, вона не перешкоджає сформувати наукові та практичні підходи до судового захисту ветеранів-підприємців, зорієнтувати в питанні юрисдикції судів щодо їх розгляду, а також вона є підтвердженням того, що інститут ветеранського підприємництва охоплює комплекс правовідносин різної правової природи, а це свідчить про його міжгалузевий характер.

Висновки. Ветеранське підприємництво в Україні функціонує в межах спеціального правового режиму, який поєднує загальні засади підприємницької діяльності з особливими механізмами державної підтримки ветеранів війни. Правовий режим ветеранського підприємництва має міжгалузевий характер і спрямований на забезпечення економічної самореалізації ветеранів та їх соціальної реінтеграції в цивільне життя шляхом господарської або незалежної професійної діяльності.

Ключові характеристики правового режиму ветеранського підприємництва групуються навколо таких основних ознак як персоніфікація, компенсаторність, наявність спеціальних заходів державної підтримки, приватно-правовий та публічно-правовий характер правовідносин, підвищені позитивні обов'язки держави та міжгалузевий характер.

Звернута увага, по-перше, на роль суду в забезпеченні державної політики у сфері ветеранського підприємництва; по-друге, на те, що судова практика щодо ветеранського підприємництва може формуватися навколо певних категорій спорів, пов'язаних із доступом до державної підтримки, захистом майнових прав, реалізацією соціальних гарантій та забезпеченням принципу рівності суб'єктів підприємницької діяльності тощо.

Це підкреслює роль судів у формуванні правового режиму ветеранського підприємництва в Україні. Суд сприяє узагальненню підходів до забезпечення захисту ветеранського підприємництва, а це є підґрунтям для подальшого удосконалення правового регулювання у цій особливій сфері.

Література:

1. Ілларіонов, О. Ветеранський бізнес: правові засади підтримки та розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2022. № (22). С. 89-100. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.25.11.2022.14>. URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/692/709> (дата звернення: 22.03.2026).
2. Бугера, М. В., Омельченко, А. І. Особливості становлення ветеранського підприємництва в Україні під час війни. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Київ, 25 квіт. 2024 р). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. С. 43-44. URL: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/303600> (дата звернення: 22.03.2026).
3. Краус, К., Ігнатюк, А., та Краус, Н. Ветеранське підприємництво та бізнес в Україні: інституційна, фінансова та проектна складова практичної реалізації. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2023. 1 (11). С. 98-111. DOI: <https://doi.org/10.32750/2023-0108>. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/185> (дата звернення: 22.03.2026).
4. Осадчук, Р. Ветеранське підприємництво, його сутність та особливості. *Ввічливість. Humanitas*. 2025. (2). С. 156-165. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.2.21>. URL: <https://journals.vnu.volyn.ua/index.php/humanitas/article/view/2527> (дата звернення: 22.03.2026).
5. Похиленко, І. С. Ветеранське підприємництво як чинник стабілізації економічної системи України в умовах воєнного стану. *Приватно-правові та публічно-правові відносини : модернізація розвитку в умовах воєнного стану : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*, (м. Кропивницький, 07 жовтня 2025 року). Кропивницький, 2025. С. 384-386. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/items/a345807d-faca-4f71-a5b1-32c6d3f90c41?u>.
6. Колісник, А. С. Розвиток підприємницьких ініціатив ветеранів війни: правові питання державного фінансування та податкового стимулювання. *Право та інновації*. 2025. № 3 (51). С. 65-71. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-4](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-4). URL: <https://ndipzir.org.ua/publikaczi-u-naukovih-vidannyah-ukraini> (дата звернення: 22.03.2026).
7. Гурак, Л. В. Державна підтримка ветеранів у сфері професійної адаптації та підприємництва. *Економічна безпека: міжнародний і національний рівень: збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України за матеріалами III-ї науково-практичної конференції* 16 липня 2024 р. Харків : НДІ ПЗІР НАПрН України, 2024. 149 с. URL: <https://openarchive.nure.ua/entities/publication/5a0bdd76-4006-4c58-921e-4894ff9457f4>. (дата звернення: 22.03.2026).
8. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб : Закон України від 9 січня 2025 року № 4196-IX, поточна редакція від 12.12.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#top>. (дата звернення: 22.03.2026).
9. Конституція України від 28 червня 1996 року, поточна редакція 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#top>. (дата звернення: 22.03.2026).
10. Про ветеранське підприємництво : Закон України від 31 липня 2025 року № 4563-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4563-20#Text>. (дата звернення: 24.03.2026).
11. Селіванова І. А. Підтримка підприємницької діяльності ветеранів війни: стан правового забезпечення та перспективне законодавство. *Право та інновації*. 2025. № 3 (51).

C. 58-64. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-9](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-9). URL: <https://ndipzir.org.ua/publikaczii-u-naukovih-vidannyah-ukraini>.

12. Концепція Державної цільової програми з підтримки ветеранського підприємництва на 2026-2028 роки. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2025 р. № 1343-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1343-2025-%D1%80?utm>. (дата звернення: 26.03.2026).

13. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX, поточна редакція від 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#top>. (дата звернення: 26.03.2026).

14. Рабінович, С., Панкевич, О. Проблеми застосування принципу рівності в захисті прав людини (за матеріалами практики Конституційного Суду України). *Вісник Національної академії правових наук України*. № 3 (82). 2015. С. 7-20. URL: https://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf_com-7-20.pdf#:~:text.

15. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, поточна редакція – Ратифікація від 17.07.1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#top (дата звернення: 28.03.2026).

16. Справа «Рисовський проти України» (Заява № 29979/04). Рішення. Страсбург, 20 жовтня 2011 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_854#Text.

References:

1. Illarionov, O. (2022) Veteranskyi biznes: pravovi zasady pidtrymky ta rozvytku. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Hraal nauky»*. № (22). pp. 89-100. [Electronic resource]. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.25.11.2022.14>. URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/692/709>. [in Ukrainian].

2. Buhara, M. V., Omelchenko, A. I. (2024) Osoblyvosti stanovlennia veteranskoho pidpriemnytstva v Ukraini pid chas viiny. *Biznes, innovatsii, menezhment: problemy ta perspektivy* : zb. tez dop. V Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Kyiv,

25 kvit. 2024 r). Kyiv : KPI im. Ihoria Sikorskoho, Vyd-vo «Politekhnika», pp. 43-44. [Electronic resource]. URL: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/303600>. [in Ukrainian].

3. Kraus, K., Ihnatiuk, A., ta Kraus, N. (2023) Veteranske pidpriemnytstvo ta biznes v Ukraini: instytutsiina, finansova ta proiektna skladova praktychnoi realizatsii. *Yevropeiskyi naukovyi zhurnal Ekonomichnykh ta Finansovykh innovatsii*. 1 (11). pp. 98-111. [Electronic resource]. DOI: <https://doi.org/10.32750/2023-0108>. URL: <https://journal.eac.com.ua/index.php/journal/article/view/185>. [in Ukrainian].

4. Osadchuk, R. (2025) Veteranske pidpriemnytstvo, yoho sutnist ta osoblyvosti. *Vvichlyvist. Humanitas*. (2). pp. 156-165. [Electronic resource]. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.2.21>. URL: <https://journals.vnu.volyn.ua/index.php/humanitas/article/view/2527>. [in Ukrainian].

5. Pokhilenko, I. S. (2025) Veteranske pidpriemnytstvo yak chynnyk stabilizatsii ekonomichnoi systemy Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. *Pryvatno-pravovi ta publichno-pravovi vidnosyny : modernizatsiia rozvytku v umovakh voiennoho stanu* : materialy II Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii, (m. Kropyvnytskyi, 07 zhovtnia 2025 roku). Kropyvnytskyi, pp. 384-386. [Electronic resource]. URL: https://repository.knuba.edu.ua/items/a345807d-faca-4f71-a5b1-32c6d3f90c41?utm_source=chatgpt.com. [in Ukrainian].

6. Kolisnyk, A. S. (2025) Rozvytok pidpriemnytskykh initsiatyv veteraniv viiny: pravovi pytannia derzhavnoho finansuvannia ta podatkovoho stymuliuвання. *Pravo ta innovatsii*. № 3 (51). pp. 65-71. [Electronic resource]. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-4](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-4). URL: <https://ndipzir.org.ua/publikaczii-u-naukovih-vidannyah-ukraini>. [in Ukrainian].

7. Hurak, L. V. (2024) Derzhavna pidtrymka veteraniv u sferi profesiinoi adaptatsii ta pidpriemnytstva. *Ekonomichna bezpeka: mizhnarodnyi i natsionalnyi riven: zbirnyk naukovykh prats NDI PZIR NAPrN Ukrainy za materialamy III-yi naukovo-praktychnoi konferentsii* 16 lypnia 2024 r. Kharkiv : NDI PZIR NAPrN Ukrainy, 149 p.

[Electronic resource]. URL: <https://openarchive.nure.ua/entities/publication/5a0bdd76-4006-4e58-921e-4894ff9457f4>. [in Ukrainian].

8. Pro osoblyvosti rehuliuвання diialnosti yurydychnykh osib okremykh orhanizatsiino-pravovykh form u perekhidnyi period ta obiednan yurydychnykh osib : Zakon Ukrainy vid 9 sichnia 2025 roku № 4196-IX, potochna redaktsiia vid 12.12.2025 (2025). [Electronic resource] N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#top> (Accessed 22 March 2026). [in Ukrainian].

9. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku, potochna redaktsiia 01.01.2020. (1996, 2020). [Electronic resource] N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#top> ((Accessed 22 March 2026). [in Ukrainian].

10. Pro veteranske pidpriemnytstvo : Zakon Ukrainy vid 31 lypnia 2025 roku № 4563-IX. (2025). [Electronic resource] N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4563-20#Text>. (Accessed 24 March 2026). [in Ukrainian].

11. Selivanova I. A. (2025) Pidtrymka pidpriemnytskoi diialnosti veteraniv viiny: stan pravovoho zabezpechennia ta perspektyvne zakonodavstvo. *Pravo ta innovatsii*. № 3 (51). pp. 58-64. [Electronic resource]. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-9](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-9). URL: <https://ndipzir.org.ua/publikaczi-u-naukovih-vidannyah-ukraini>. [in Ukrainian].

12. Kontsepsiia Derzhavnoi tsilovoi prohramy z pidtrymky veteranskoho pidpriemnytstva na 2026-2028 roky. Skhvaleno rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 lystopada 2025 r. № 1343-r. (2025). [Electronic resource] N. p. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1343-2025-%D1%80?utm_source=chatgpt.com#Text. (Accessed 26 March 2026). [in Ukrainian].

13. Pro administratyvnu protseduru: Zakon Ukrainy vid 17 liutoho 2022 roku № 2073-IX, potochna redaktsiia vid 15.11.2024. (2022, 2024). [Electronic resource] N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#top>. (Accessed 26 March 2026). [in Ukrainian].

14. Rabinovych, S., Pankevych, O. (2015) Problemy zastosuvannia pryntsyphu rivnosti v zakhysti prav liudyny (za materialamy praktyky

Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy). *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy*. № 3 (82). pp. 7-20. [Electronic resource]. URL: https://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf_com-7-20.pdf#:~:text= [in Ukrainian].

15. Protokol do Konventsii pro zakhyt prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod, potochna redaktsiia – Ratyfikatsiia vid 17.07.1997. (1997). [Electronic resource] N. p. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#top. (Accessed 28 March 2026). [in Ukrainian].

16. Sprava «Rysovskiyi proty Ukrainy» (Zaiava № 29979/04). Rishennia. Strasburh, 20 zhovtnia 2011 roku. (2011). [Electronic resource] N. p. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_854#Text. [in Ukrainian].

Zagoruy L. M. Legal regime of veteran entrepreneurship. – Article.

The article examines the legal regime of veteran entrepreneurship, which is formed at the intersection of administrative, social, entrepreneurial, financial, and tax law. Such an approach requires regulatory consolidation, unification of state support mechanisms, and the definition of a special legal status - that of a war veteran. A veteran entrepreneur is a general business entity endowed with an additional public-law status that determines the specific features of the legal regime governing the institution of veteran entrepreneurship.

It is demonstrated that the legal regime constitutes a set of regulatory and legal foundations that ensure the status, rights, obligations, and specific support conditions for subjects of veteran entrepreneurship. The legal regime of veteran entrepreneurship in Ukraine is analyzed, and its key characteristics are identified, including personalization, compensatory nature, the presence of special state support measures, the private-law and public-law character of legal relations, enhanced positive obligations of the state, and its cross-sectoral character.

It is asserted that the legal nature of veteran entrepreneurship entails enhanced positive obligations on the part of the state, which go beyond the general obligation not to interfere with the freedom of entrepreneurial activity and require active

measures to ensure the possibility of conducting such activity. In this regard, state intervention in veteran entrepreneurship is recognized as targeted and legitimate, as it is grounded in the state's social functions.

Particular attention is paid to the need to strengthen the role of courts in protecting the rights of subjects of veteran entrepreneurship that are violated, unrecognized, or disputed, as well as to enhancing their procedural guarantees.

Keywords: *veteran entrepreneurship, social protection, judicial protection, war veterans, legal regime, state support, legal status.*

Авторська довідка:

Загоруй Людмила Миколаївна – кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри публічного та приватного права Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. <https://orcid.org/0000-0002-7374-4137>

Дата подачі автором 05.04.2026.

Дата прийняття після рецензування 21.04.2026.

Дата публікації 09.05.2026.

